

תל אביב, י"ג באדר א, תשס"ח

19 בפברואר, 2008

d6615119

לכבוד

גב' איילין טולדנו- יו"ר ועדת הקשר של לשכת רואי
החשבון בישראל וחברי הועדה

לכבוד

התאגידים הבנקאיים וחכ"א
לידי החשבונאי הראשי

הנדון: טיפול חשבונאי בעסקאות השאלת ניירות ערך עם תמורה שאינן מנוהלות כעסקאות אשראי

1. ביום 29.5.06 פורסם חוזר ח-06-2186 (להלן – החוזר) שבו אומצו בהוראות הדיווח לציבור כללי החשבונאות שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי 140 בדבר העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות (להלן - תקן 140).
2. טיוטה לאימוץ כללי הניהול שחלים בארה"ב על פעילות השאלת ניירות ערך של תאגידים בנקאיים בארה"ב בהוראות ניהול בנקאי תקין הועברה לדיון בוועדה המייעצת ביום 3.11.05 ("עסקאות השאלת ניירות ערך" - להלן - טיוטת כללי הניהול).
3. ביום 4.6.07 שלחנו מכתב לתאגידים הבנקאיים, לחכ"א ולחברי ועדת הקשר של לשכת רואי החשבון בישראל (מכתבו של מר מ. שפיגל, סגן המפקח על הבנקים, d6615114) בו הבהרנו את הטיפול החשבונאי בעסקאות השאלת ניירות ערך שמנוהלות כעסקאות אשראי. במכתב זה הבהרנו בין היתר כי:
 - 3.1 "בתקן 140 [ארה"ב], ובהוראות הדיווח לציבור המבוססות עליו, לא נכללה התייחסות מפורשת לעסקאות השאלת ניירות ערך שמבוצעות בשונה מאופן הניהול המקובל של עסקאות אלו בארה"ב. ... לדוגמא, לא קיימת בתקן 140 התייחסות כלשהי לטיפול החשבונאי בעסקאות השאלת ניירות ערך, אם הן מבוצעות על ידי תאגידים בנקאיים בישראל כעסקאות אשראי "רגילות". בעסקאות אלו תאגיד בנקאי משאיל ניירות ערך כנגד תיק הבטחונות. השואל אינו מעביר אל התאגיד הבנקאי ביטחון מרגין המתייחס ספציפית לעסקת השאלת ניירות הערך.
 - 3.2 לאור האמור, תאגיד בנקאי שמנהל פעילות השאלה ושאינה של ניירות ערך כעסקאות אשראי, בשיטה שאינה עומדת בכללי הניהול לרבות ניהול פקדונות המרגין שנקבעו בנושא בארה"ב **וכפי שפורטו בטיטת כללי הניהול**, יטפל בהן לפי הוראות הדיווח לציבור שחלו על עסקאות אלו לפני פרסום חוזר ח-06-2186. " (הדגשה במקור – מ.ש.)
4. בעקבות פניות שהתקבלו אצלנו לאחרונה, מובהר כי עסקאות השאלת ניירות ערך המנוהלות כעסקאות אשראי, אליהן מתייחס מכתבנו מיום 4.6.07, אינן כוללות עסקאות השאלת ניירות ערך

שבגינן המשאיל קיבל מהשואל תמורה, שאינה זכויות מוטב בניירות הערך שהושאלו, כאמור בסעיף 21 להוראותינו. לדוגמא, אם מתקיימים בעסקת השאלת ניירות ערך כל המאפיינים הבאים, היא לא תחשב לעסקה המנוהלת כעסקת אשראי לעניין מכתבנו מיום 4.6.07 :

4.1. השואל מעביר למשאיל, כ"ביטחון" ספציפי לעסקת ההשאלה, מזומן או מכשירי חוב זמינים להשגה בשוק של ממשלת ישראל או של אחרים המדורגים בדרגת השקעה לפחות בדירוג ישראלי או בינלאומי (שאינם זכויות מוטב בניירות הערך שהושאלו),

4.2. שווי ה"ביטחון" זהה במהות לשווי של ניירות הערך שהושאלו, וגם

4.3. המשאיל רשאי לפי חוזה או נוהג למכור את ה"ביטחון" או לחזור ולשעבד אותו.

5. לפיכך, מובהר כי תאגיד בנקאי שמשאיל או שואל ניירות ערך בעסקה מהסוג המתואר בסעיף 4 לעיל יטפל חשבונאית בעסקת ההשאלה או השאילה של ניירות הערך לפי ההוראות שנקבעו בסעיף 21 להוראות הדיווח לציבור בהתבסס על תקן 140, ולא לפי הוראות הדיווח לציבור שחלו על עסקאות השאלת ניירות ערך לפני פרסום חוזר ח-06-2186. זאת, גם אם התאגיד הבנקאי לא מקיים חלק מכללי הניהול שנקבעו בטיוטת כללי הניהול.

6. לעניין זה נציין כי :

6.1. טיפול בעסקה מהסוג המתואר בסעיף 4 לעיל לפי סעיף 21 להוראות הדיווח לציבור מחייב את התאגיד הבנקאי שהשאיל (שאל) את ניירות הערך לבדוק, לפי הכללים שנקבעו בסעיף זה, האם ראוי לטפל חשבונאית בעסקה כמכירה (רכישה) של ניירות הערך או כקבלת (מתן) חוב המובטח על ידי ניירות הערך.

6.2. אם בעסקה מהסוג המתואר בסעיף 4 לעיל אין מנגנון לשערוך יומי ולהשלמה של בטחונות, שעומד בתנאים שפורטו בסעיף 21.49 בעמוד 21-20-661 בהוראות הדיווח לציבור, ובהערת השוליים המתייחסת אליו, הדבר עשוי לגרום, אם יתקיימו התנאים הנוספים שפורטו בסעיף 21 להוראות הדיווח לציבור, לסיווג העסקה כמכירה של ניירות הערך.

6.3. מכתב זה מבהיר את הטיפול החשבונאי בעסקאות השאלת ניירות ערך ואינו משפיע על הניהול הבנקאי התקין של עסקאות אלו.

בכבוד רב,

מ. שרעבי

מנהל יחידת דוחות כספיים

העתק : מר רוני חזקיהו – המפקח על הבנקים

מר אור סופר – סגן המפקח על הבנקים